

กำแพงเมืองจีน

วาศรี บุเกียรติ มุงมิต

กำแพงใหญ่ ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์ ๑ ใน ๗ ของโลกนี้ คนไทยเรียกว่า กำแพงเมืองจีน คนปักกิ่งเรียกว่า ฉางเจิง แปลว่า กำแพงยาว ชาวตะวันตกเรียกว่า Great walls นับเป็นสิ่งก่อสร้างในยุคโบราณของจีน ซึ่งมีคำกล่าวกันว่าเป็น สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นบนพื้นโลกที่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าจากดวงจันทร์ได้ กำแพงนี้มีประวัติความเป็นมาอย่างย่อตามบทความที่น่าเสนอต่อไปนี้

เมื่อพูดถึงกำแพงเมืองจีน เกือบทุกคนจะได้ยินเรื่องราวการก่อสร้างกำแพงนี้ของจักรพรรดิฉินซี หรือ ฮ่อเต๋ฉินซี หรือ ฉินซีฮ่อเต๋ (จีนกลางเรียก ฉิน สีอ หวง ตี้ แปลว่า ปฐมจักรพรรดิ แห่งราชวงศ์ ฉิน)

โดยแท้จริงแล้วการสร้างกำแพงนี้ ถูกเริ่มสร้างเมื่อ ๗๐๐ ปีก่อนคริสตกาล ในเวลานั้นแผ่นดินจีนถูกแบ่งออกเป็นประเทศหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งมักจะปรากฏสงครามรบพุ่งระหว่างกัน ดังนั้นแต่ละประเทศจึงสร้างกำแพงเมืองขนาดใหญ่และค่อนข้างสูงชันเป็นเขตประเทศของตนเอง กำแพงเหล่านั้นไม่เหมือนกับกำแพงเมืองแบบธรรมดา แต่เป็นกำแพงที่ค่อนข้างยาวมาก เป็นกำแพงเมืองจีนก่อนราชวงศ์ฉิน จนเมื่อ ๒๐๐ ปีก่อนคริสตกาล จักรพรรดิฉินซีทรงรวมประเทศจีนเป็นหนึ่งเดียว และสถาปนาราชวงศ์ฉินขึ้น ทรงต้องการความเป็นหนึ่งเดียวของประเทศที่มีความปลอดภัย จึงส่งกองทหาร ๓ แสนคน กับประชาชน ๕ แสนคน ร่วมกันสร้างกำแพงใหญ่ เริ่มจากทิศตะวันตกที่เมืองหลินเถา ถึงตะวันออกที่เมืองเสี่ยวตง มีความยาว ๑๐,๐๐๐ ลี้ ทำให้ผู้คนเรียกกำแพงนี้ว่า กำแพงหมื่นลี้ กำแพงนี้ถูกสร้างขึ้นบนฐานเดิมของ กำแพงเมืองจีนรุ่นเก่า จึงใช้เวลาสร้างเพียง ๙ ปี

หลังจากราชวงศ์ฉิน มาสู่ราชวงศ์ฮั่น ราชวงศ์สุย ราชวงศ์หมิง กับราชวงศ์ที่ปกครองแผ่นดินทางเหนือ อยู่ยาวนาน เช่น ราชวงศ์เป่ย์เว่ย ราชวงศ์เป่ย์โจว ราชวงศ์เหลียว ราชวงศ์จิน เป็นต้น ล้วนเคยสร้าง กำแพงแบบเดียวกันนี้ สำหรับกำแพงที่พวกเราเห็น อยู่ในปัจจุบันเป็นกำแพงที่สร้างขึ้นในราชวงศ์หมิง เริ่มทางตะวันตกที่ เมืองเจีย ยวี่ กวน ของมณฑลกันซู ถึงตะวันออกที่เมืองชาน ไห่ กวน ของมณฑลเหอเป่ย์ ประมาณว่ามีความยาว ๑๒,๐๐๐ ลี้ เส้นทางผ่าน ของกำแพงสายนี้กับสายของราชวงศ์ฉินไม่เหมือนกัน

ไม่ว่าสมัยราชวงศ์ฉิน หรือสมัยราชวงศ์หมิง การสร้างกำแพงเต็มไปด้วยความยากลำบาก กำแพงหินลึ่ส่วนใหญ่สร้างบนภูเขาสูง วัสดุที่ใช้ ก่อสร้างมีหลายขนาด ขนาดเล็กอาจมีน้ำหนักหลาย สิบซั่ง ขนาดใหญ่อาจมีน้ำหนักหลายพันซั่ง (๑ ซั่ง เท่ากับครึ่งกิโลกรัมโดยประมาณ) สมัยนั้นไม่มีรถยนต์ ไม่มีรถไฟ ไม่มีปั้นจั่น ไม่มีเครื่องมือสำหรับยกของหนัก การยกสิ่งของที่หนักพันซั่ง ร้อยซั่ง จากเชิงเขาสู่อยอดเขา ย่อมเป็นความลำบากสุดที่จะพรรณนากำแพงเมืองจีน

ในส่วนของเมืองปาต้าหลิ่ง (ใกล้กรุงปักกิ่ง) ใช้คน หลายพันคนซ่อมสร้างเมื่อหลายสิบปีที่ผ่านมา ใน เวลา ๑ ปี ได้ระยะเพียง ๒๐๐ เมตร มองย้อนกลับ ไปในสมัยราชวงศ์หมิงที่ปกครองประเทศกว่า ๒๐๐ ปี ประวัติศาสตร์การก่อสร้างกำแพงในสมัยนั้น กว่า จะ ได้ระยะ ๒๐๐ เมตร คงจะต้องใช้เวลาหลาย ๆ ปีทีเดียว

ประวัติศาสตร์ของกำแพงเมืองจีนซึ่งทำให้เห็น การรวมประเทศที่มีความปลอดภัยนั้น ยังนำมาซึ่ง ข้อดีให้เห็นอีกหลายประการ แต่ว่าการสร้างกำแพง นี้ก็ได้นำความทุกข์ระทมมหาศาลมาสู่ประชาชนด้วย มีเหตุการณ์ในสมัยราชวงศ์ฉินเล่าต่อ ๆ กันมาว่า ณ เวลานั้นประชากรจีนมีอยู่ประมาณ ๒๐ ล้านคน เป็นประชากรที่อยู่ในวัยทำงานไม่ถึง ๑๐ ล้านคน จำนวนทหารและชาวนา ก่อนและหลังการสร้าง กำแพงมีอยู่ประมาณ ๔ ล้านคน เกือบจะเท่ากับ แรงงานทั้งหมดที่มีอยู่ทั่วประเทศ ดังนั้นตั้งแต่ ราชวงศ์ฮั่นเป็นต้นมา จึงมีประชาชนจำนวนไม่น้อย ต่อต้านการสร้างกำแพง กำเนิดเป็นบทกวี บทเพลง และนิทานเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องระหว่างการสร้างกำแพง

กับทุกระทมของประชาชน แพร่หลายท่ามกลาง หมู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง เรื่องที่มีชื่อเสียงที่สุดคือ กำแพงร้องไห้ของ เมือง เจียน นวี่

เล่ากันว่า คู่ภริยา-สามี สาวหนุ่มคูหนึ่ง ในเขต ปกครองล้านซี คือ เมือง เจียน นวี่ กับสามี ฟาน ฉี่ เลียง ที่เพิ่งแต่งงานกัน ต้องพรากจากกันเนื่องจาก ฟาน ฉี่ เลียง ถูกจักรพรรดิจีนซีนำตัวไปสร้างกำแพง เพียงแค่จากกันก็นับได้หลายปี เมือง เจียน นวี่ คิดถึงและเป็นห่วงสามีทั้งวันทั้งคืน เธอเห็นว่าสามี จากไปหลายปีแล้วไม่กลับมา จึงเก็บเสื้อหอบผ้าไป ที่กำแพงเพื่อตามหาสามี เธอแหวะเวียนไปหลายต่อ หลายแห่งก็ไม่พบแม้แต่เงาของสามี วันหนึ่งที่ บริเวณเขตก่อสร้างชานไห่กวน ได้พบเพื่อนคนหนึ่ง ของฟาน ฉี่ เลียง จึงทราบว่ฟาน ฉี่ เลียงตายแล้ว เมือง เจียน นวี่ถึงกับใจแตกสลาย ร่ำไห้คร่ำครวญ ไม่หยุดหย่อน ร่ำไห้ไปจนถึงตัวกำแพง จักรพรรดิ ทราบข่าว จึงให้คนไปจับตัวเมือง เจียน นวี่มาลงโทษ เธอทราบข่าวเช่นนั้น ตั้งใจไม่ยอมตายในอุ้งพระหัตถ์ จอมจักรพรรดิ จึงกระโดดลงทะเลฆ่าตัวตายจากไป ภายหลังผู้คนที่ต้องการรำลึกถึงชะตากรรมการอุทิศ ชีวิตเพื่อความรัก จึงได้สร้าง ศาลเมือง เจียน นวี่ ขึ้นที่ชานไห่กวนนั่นเอง

แท้จริงแล้วการตายของฟาน ฉี่ เลียง กับเมือง เจียน นวี่ ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับจอมจักรพรรดิจีนซี เรื่องของเมือง เจียน นวี่ มีมาก่อนรัชสมัยของจักรพรรดิ จีนซี และอีกอย่างหนึ่ง ในสมัยราชวงศ์ฉินไม่มีการ สร้างกำแพงที่ชานไห่กวน การผูกเรื่อง เมือง เจียน นวี่

กับจักรพรรดิจีนซีเข้าด้วยกันนั้น เป็นผลงานของกวี ผู้หนึ่ง ภายหลังผู้คนนำเรื่องนี้มาเป็นประเด็นของ การต่อต้านการสร้างกำแพงเมืองจีนเท่านั้น ศาลเมือง เจียน นวี่ ในปัจจุบันนั้น ถูกสร้างขึ้นในปี ค.ศ. ๑๕๙๔ วันนี้กำแพงเมืองจีน ไม่เพียงความอลังการของ มันที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก แต่ยังเป็นศิลป- วัฒนธรรมที่เก่าแก่และสำคัญยิ่งของประเทศจีน ที่ นำผู้ชำนาญการด้านต่าง ๆ เข้ามาศึกษาและวิจัย รัฐบาลจีนได้มีการดำเนินงานอนุรักษ์และฟื้นฟู กำแพงยาวนี้ โดยได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ทั้งจากในประเทศและจากต่างประเทศ มีผู้คนส่ง เงินให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการ ซ่อมแซมกำแพงหมื่นลี้เหล่านี้ ไม่กี่ปีที่ผ่านมา กำแพงหลายส่วนถูกบูรณะแล้ว จึงนับเป็นเรื่องดี อย่างยิ่งสำหรับการท่องเที่ยวและการศึกษาวิจัยถึง ความริเริ่มของการสร้างกำแพงมหัศจรรย์ของโลก แห่งนี้